МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету економіки та бізнесу

д. держ. упр., доц. _____ Ганна ОРТІНА

«__» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»

зі спеціальності ***072 «Фінанси, банківська справа та страхування»***

(на основі ОС «Бакалавр»)

факультет економіки та бізнесу

2020 – 2021 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (на основі ОС «Бакалавр»). – Мелітополь, ТДАТУ – 13с.

Розробник: к.е.н., доцент Олег СОКІЛ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Облік і оподаткування»
Протокол № 1 від «31» серпня 2020 року
Завідувач кафедри «Облік і оподаткування»
д.е.н, доцент _____ Олег СОКІЛ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»
Протокол № 1 від «23» вересня 2020 року
Голова, доц. _____ Анна КОСТЯКОВА

©ТДАТУ, 2020 рік

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки , освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів 4</td><td>Галузь знань
<u>07 «Управління і адміністрування»</u>
(шифр і назва)</td><td colspan="2">За вибором студента (Професійна нормативна)</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 120 годин</td><td rowspan="2">Спеціальність:
<u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u></td><td>Курс</td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів - 2</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="7">Тижневе навантаження:
аудиторних занять - 4 год.
самостійна робота студента – 6,9 год.</td><td rowspan="7">Ступінь вищої освіти:
<u>«Магістр»</u></td><td>Вид занять</td><td>Кількість годин</td></tr>
<tr><td>Лекції</td><td>22 год.</td></tr>
<tr><td>Лабораторні заняття</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Практичні заняття</td><td>22 год.</td></tr>
<tr><td>Семінарські заняття</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td><td>76 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
ІСПИТ</td></tr>
</table>

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу - формування системи теоретичних знань з обліку зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Завдання курсу - вивчення методів і технології найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами; набуття вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Предмет курсу – фінансово-господарські операції в зовнішньоекономічних відносинах.

У результаті вивчення дисципліни **студент повинен**

знати:

–теоретичні, методичні основи обліку зовнішньо-економічної діяльності, предмет, об'єкти;

–завдання постановки облікової політики на підприємстві;

–основи методики ведення обліку на підприємстві за національними та міжнародними стандартами;

–порядок організаційно-технічного забезпечення обліку.

вміти:

–скласти проект наказу підприємства про облікову політику при зовнішньоекономічній діяльності;

–скласти додатки до наказу про облікову політику;

–сформувати положення облікової політики в частині обліку основних об'єктів бухгалтерського обліку;

–сформувати порядок відображення змін в обліковій політиці зовнішньоекономічній діяльності.

володіти: методами, принципами і процедурами бухгалтерського обліку за П(С)БО та МСБО, навичками практичного складання документів з обліку операцій зовнішньоекономічної діяльності.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ***«Основи і правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Предмет, завдання і зміст дисципліни.»***

Тема 1. Предмет, завдання і зміст дисципліни. [1 с. 8-12, 9 с. 23-28, 12 с. 7-13]

Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Субєкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації. Основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку.[5; 10 с. 26-28; 12 с. 11-27; 17 с. 32-38; 18 с. 28-34]

Поняття та види зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Особливості укладання та виконання договорів у зовнішньоекономічній діяльності. Відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.

Тема 3. **Особливості організації зовнішньоекономічної діяльності в Україні**. [6 с. 42-52; 12 с. 68-71; 10 с. 28-31; 13 с. 27-79; 17 с. 72-75]

Реєстрація і акредитація суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Порядок відкриття валютних рахунків. Об'єкти, цілі і задачі бухгалтерського обліку операцій у зовнішньоекономічній діяльності

Тема4. Облік валютно-фінансових операцій. [7 с. 56-58; 13 с. 24-27; 18 с. 54-68]

Облік операцій з іноземною валютою. Курсові різниці та їх відображення в обліку та звітності. Облік купівлі та продажу іноземної валюти. Страхування фінансових ризиків, факторинг.

Тема 5. Міжнародні розрахунки та облік їх у зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні. [3; 6, с. 87-96; 8 с. 115; 10 с. 210-232; 12, с. 76-109]

Загальні поняття про міжнародні розрахунки. Форми міжнародних розрахунків та їх облік

Тема 6. Загальні вимоги до експортно-імпортних операцій. [5; 10, с. 293-356; 12, с. 113-122]

Загальна характеристика цін по експортно-імпортних операціях. Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій Порядок формування цін.

Тема 7. Облік операцій з експорту. [5; 6 с. 95-115; 9 с. 342; 12, с. 126-130; 18, с. 219-227]

Поняття експортних операцій та передумови їх здійснення. Синтетичний та аналітичний облік експортних операцій. Оподаткування експортних операцій. Облік авансів, отриманих від іноземного покупця.\

Змістовний модуль 2. «*Особливості обліку розрахункових і зовнішньоекономічних операцій*»

Тема 8. Облік операцій з імпорту. [5; 7 с. 97-99; 9 с. 390-423; 10, с. 648-661; 12, с. 130-132]

Поняття імпортних операцій та передумови їх здійснення. Синтетичний та аналітичний облік імпортних операцій. Оподаткування імпортних операцій. Облік авансів, сплачених іноземному постачальнику

Тема 9. Облік бартерних (товарообмінних) операцій та операцій з давальницькою сировиною. [5; 7 с. 97-99; 9 с. 390-423; 10, с. 648-661; 12, с. 130-132]

Поняття та облік бартерних операцій. Особливості відображення в обліку експортної та імпортної частини бартерних операцій у зовнішній торгівлі.

Тема 10. Облік інших зовнішньоекономічних операцій. [5; 7 с. 97-99; 9 с. 390-423; 10, с. 648-661; 12, с. 130-132]

Загальні поняття реекспотних операцій. Загальне поняття реімпортних операцій Імпорт без увезення та експорт без вивезення.

Тема 11. Кредитні операції у зовнішьоекономічній діяльності. [5; 7 с. 97-99; 9 с. 390-423; 10, с. 648-661; 12, с. 130-132]

Загальна характеристика кредитних операцій. Види кредитів і їх бухгалтерський облік.

Тема 12 Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціям. [5; 7 с. 97-99; 9 с. 390-423; 10, с. 648-661; 12, с. 130-132]

Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України. Облік, формування та зміст статутного фонду. Операції, пов'язані зі зміною структури статутного фонду. Облік формування та використання прибутку в спільних підприємствах.

Тема 13. Лізингові зовнішньоекономічні операції. [5; 7 с. 97-99; 9 с. 390-423; 10, с. 648-661; 12, с. 130-132]

Поняття та об'єкти лізингу. Документування лізингових операцій. Види та форми лізингу. Лізингові платежі та їх облік.

Тема 14. Облік консигнаційних та комісійних операцій. [5; 7 с. 97-99; 9 с. 390-423; 10, с. 648-661; 12, с. 130-132]

Загальні поняття комісійних та консигнаційних операцій. Загальна характеристика консигнаційних та митних складів. Облік консигнаційних операцій. Облік комісійних операцій.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб	пр	СРС	
Змістовий модуль 1. «Основи і правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Предмет, завдання і зміст дисципліни»							
1	Лекція 1	Предмет, завдання і зміст дисципліни.	2				
	Практична робота 1	Предмет, завдання і зміст дисципліни.			2		2
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	2

2	Лекція 2	Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку	2				
	Практична робота 2	Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку			2		2
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	2
3	Лекція 3	Особливості організації зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	2				
	Практична робота 3	Особливості організації зовнішньоекономічної діяльності в Україні.			2		2
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	2
4	Лекція 4	Облік валютно-фінансових операцій. Міжнародні розрахунки та облік їх у зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні	2				
	Практична робота 4	Облік валютно-фінансових операцій. Міжнародні розрахунки та облік їх у зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні			2		2
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				4	2
5	Лекція 5	Загальні вимоги до експортно-імпортних операцій. Облік операцій з експорту	2				
	Практична робота 5	Загальні вимоги до експортно-імпортних операцій. Облік операцій з експорту			2		3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				4	2
6	Лекція 6	Загальні вимоги до експортно-імпортних операцій. Облік операцій з експорту	2				
	Практична робота 6	Загальні вимоги до експортно-імпортних операцій. Облік операцій з експорту			2	4	2
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі					2
7-8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК І				10	

	ПМК І	Підсумковий контроль за змістовий модуль І					10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год			**12**		**12**	**40**	**35**
Змістовний модуль 2. «Особливості обліку розрахункових і зовнішньоекономічних операцій»							
9	Лекція 6	Облік операцій з імпорту	2				
	Практична робота 6	Облік операцій з імпорту			2		3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	2
10	Лекція 7	Облік бартерних (товарообмінних) операцій та операцій з давальницькою сировиною	2				
	Практична робота 7	Облік бартерних (товарообмінних) операцій та операцій з давальницькою сировиною			2		3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	2
11	Лекція 8	Облік інших зовнішньоекономічних операцій.	2				
	Практична робота 8	Облік інших зовнішньоекономічних операцій.			2		3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	2
12	Лекція 9	Кредитні операції у зовнішьоекономічній діяльності. Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціям	2				
	Практична робота 9	Кредитні операції у зовнішьоекономічній діяльності. Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціям			2		3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	2
13	Лекція 10	Лізингові зовнішньоекономічні операції. Облік консигнаційних та комісійних операцій	2				
	Практична робота 10	Лізингові зовнішньоекономічні операції. Облік консигнаційних та комісійних операцій			2		3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	2
14-15	Самостійна	Підготовка до написання				6	

	робота	ПМК II					
	ПМК II	Підсумковий контроль за змістовий модуль II					10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год			**10**		**10**	**36**	**35**
Іспит							**30**
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.			**22**		**22**	**76**	**100**

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Предмет курсу.
2. Основна мета і завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності.
3. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності.
4. Зовнішньоторговельні операції та їх види.
5. Правила "ІНКОТЕРМС" та їх застосування при визначенні первісної вартості товарів.
6. П(С)БО 21 "Вплив змін курсів валют", його структура і значення в обліку операцій в іноземній валюті.
7. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
8. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності на території України.
9. Державне регулювання зовнішньоекономічних відносин.
10. Міжнародне законодавство щодо бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності.
11. Монетарні та немонетарні статті балансу.
12. Особливості організації бухгалтерського обліку в розрізі відкриття окремих рахунків і субрахунків аналітичного обліку.
13. Стандарти та принципи, що застосовуються в обліку зовнішньоекономічної діяльності.
14. Паралельне ведення обліку в національній та іноземній валютах.
15. Місце дисципліни та її інтеграція.
16. Зовнішньоекономічний контракт (зміст, побудова, терміни, категорії та документація) як основне джерело інформації для відображення в бухгалтерському обліку операцій, що є предметом контракту.
17. Порядок укладання договорів.
18. Розмежування витрат та особливості їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку.
19. Види валютних рахунків.
20. Іноземна валюта та інші активи, виражені в іноземній валюті — особливості відображення на рахунках бухгалтерського обліку.
21. Облік операцій з придбання іноземної валюти.
22. Облік операцій з продажу іноземної валюти.
23. Відображення в обліку курсових різниць.
24. Види та форми міжнародних розрахунків.
25. Організація та відображення в обліку міжнародних розрахунків згідно з умовами контракту.

26. Види розрахунків.
27. Розрахунки за допомогою банківського переказу.
28. Розрахунки за допомогою документарного акредитива.
29. Розрахунки за допомогою документарного інкасо.
30. Гарантійні операції.
31. Курсові різниці, їх відображення в обліку та звітності.
32. Страхування фінансових ризиків.
33. Сутність факторингу.
34. Бухгалтерський облік експорту товарів за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
35. Документальне оформлення експортних операцій.
36. Документальне оформлення імпортних операцій.
37. Терміни розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності.
38. Облік експортних робіт, послуг, прав.
39. Синтетичний та аналітичний облік експортних операцій.
40. Облік авансових платежів і гарантійних (дзеркальних) сум при експортних операціях.
41. Облік експорту товарів на умовах комерційного кредиту.
42. Облік продажу експортних товарів через посередника, трейдера.
43. Документальне забезпечення облікових операцій з експорту товарів.
44. Особливості експорту робіт.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

45. Бухгалтерський облік закупівлі імпортних товарів за умов прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
46. Синтетичний та аналітичний облік імпортних операцій.
47. Порядок оподаткування імпортних операцій.
48. Облік імпортних робіт, послуг, прав.
49. Порядок визначення митної та первісної вартості імпортованих товарів.
50. Облік авансових платежів і гарантійних (дзеркальних) сум при імпортних операціях.
51. Облік імпорту товарів на умовах комерційного кредиту.
52. Облік закупівлі імпортних товарів через посередника, трейдера.
53. Документальне забезпечення облікових операцій.
54. Особливості відображення в обліку експортної частини бартерної операції в зовнішній торгівлі.
55. Особливості відображення в обліку імпортної частини бартерної операції в зовнішній торгівлі.
56. Спеціальні режими при здійсненні бартерних операцій — застава, гарантія та їх відображення в системі бухгалтерського обліку.
57. Поняття давальницької сировини та зміст операцій з нею.
58. Види здійснення операцій з давальницькою сировиною.
59. Експорт давальницької сировини.
60. Імпорт давальницької сировини.

61. Реалізація готової продукції у країні переробки.
62. Реалізація готової продукції у третіх країнах.
63. Повернення готової продукції в країну замовника.
64. Спільна реалізація готової продукції.
65. Компенсація витрат за переробку сировини.
66. Види та форми лізингових операцій.
67. Облік лізингових операцій.
68. Облік реекспортних операцій.
69. Облік реімпортних операцій.
70. Облік консигнаційних операцій.
71. Облік компенсаційних операцій.
72. Облік розрахунків, пов'язаних з відрядженням за кордон.
73. Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України.
74. Облік формування статутного фонду та його змін.
75. Операції, пов'язані зі зміною структури статутного фонду.
76. Облік статутного фонду акціонерного товариства.
77. Операції, пов'язані зі зміною величини статутного фонду.
78. Формування фінансових результатів від зовнішньоекономічних операцій.
79. Облік використання прибутку в спільних підприємствах.
80. Види фінансової звітності, що складається суб'єктами підприємницької діяльності в Україні.
81. Завдання та методи економічного аналізу в зовнішньоекономічній діяльності.
82. Основні фінансові коефіцієнти та методика їх розрахунку.
83. Порядок ведення касових операцій в іноземній валюті.
84. Бухгалтерський облік касових операцій в іноземній валюті.
85. Платіжні документи, що використовуються при готівкових і безготівкових розрахунках.
86. Бухгалтерський облік операцій з поточного рахунку в іноземній валюті.
87. Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України.
88. Порядок укладання договорів.
89. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності на території України.
90. Лізингові операції та їх облік.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Волкова І. А., Реслер М. В., Калініна О. Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 304 с.
2. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Навчальний посібник / К.: Знання, 2006.- 462 с.
3. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні //В ред. закону № 1829-III від 22.06.2000, ВВР, 2000, № 46, ст.391
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник / О.В. Шкурупій, В.В. Гончаренко, І.А. Артеменко та ін.; За заг. ред. Шкурупій О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. Наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30 листопада 1999 р.
6. Козик В.В. та ін. Зовнішньоекономічні операції і контракти. Навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Я.С. Крап'як, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. — 2-ге вид. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 608 с.
7. Облік зовнішньоекономічної діяльності підприємств: навчальний посібник / В.І. Мазуренко, Р.Д. Стаканов. - К.: "ДКС центр", 2012. - 252 с.
8. Облік зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : навч. посібник : рекомендовано МОН України / М. Ф. Огійчук [та ін.]. - К. : Алерта, 2009. - 332 с.
9. Дупай, М. М. Облік та аналіз діяльності підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин [Текст] : навч. посібник / М.М. Дупай, П.Н. Денчук, С.В. Питель, П.Я. Хомина. - Тернопіль : АСТОН, 2003. - 200 с.
10. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник./ В.І. Саллі, О.В. Трифонова, В.Я. Швець – К.: ВД «Професіонал», 2003. – 176 с.

Допоміжна

11. Бартотев А. П. Бухгалтерский учет совместной предпринимательськой и внешнеэкономической деятельности. — М.: Дом "Дашков и К", 1999. — 258 с.

Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами. — К.: Екаунтінг, 2000. — 389 с.

12. Горицька Н. Г. Учет и налогообложение операций во внешнеэкономической деятельности и с иностранной влаютой. — К.: Техника, 2000.
13. Кузьмінський Ю. А., Козак В. Г., Лук'яненко Л. І., Лучко М. Р., Остапюк М. Я. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. — К.: Аграрна наука, 2000. — 396 с.
14. Кузьмінський Ю. А., Козак В. Г., Лук'яненко Л. І. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Монографія. — К.: КНЕУ, 1998. — 183 с.
15. Павлюк І. М. Рекомендації з організації і ведення бухгалтерського обліку бартерних, експортно-імпортних і валютних операцій на підприємствах і в організаціях України. — Коломия, 1996.

16. Фоменко Е. Л. Особенности осуществления внешнеэкономической деятельности, ведение бухгалтерского учета и налогообложение валютных операций в Украине. — Одесса: Альянс, 1994. — 224 с.
17. Ющенко В. А., Міщенко В. І. Валютне регулювання: Навч. посіб. — К.: Знання, 1999. — 359 с.
18. Чебанова Н., Чупірь Т., Чупирь В. Організація бухгалтерського обліку.-Х.: Фактор, 2008. – 480 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Верховна Рада України http://www.rada.kiev.ua .
Кабінет Міністрів України http://www.kmu.gov.ua/.
Навчально-інформаційний портал ТДАТУ http://nip.tsatu.edu.ua
Наукова бібліотека ТДАТУ http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/
Internet.